

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5 (3)

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

Road

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, may.
3-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoj o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehnonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHGA QARATILGAN HAYOTIY TASHABBUSLAR	12
Muxiddin Kalonov	
O'ZBEKISTONDA NAQDSIZ TO'LOVLAR ULUSHINING OSHISHI VA PUL MASSASI NAZORATI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	28
Pardayev G'ayrat Jabbor o'g'li	
BUXGALTERIYA HISOBINING PAYDO BO'LISHI VA RIVOJLANISHI HISOB SIYOSATINING SHAKLLANISHIDA ASOS SIFATIDA	34
Abduvaxidov Farxod Tuychiyevich	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TASHKILOTLARIDA ICHKI SIFAT NAZORATI STANDARTLARINI RISKKA YO'NALTIRILGAN YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	41
Bobonarova Kamola	
SANOAT KORXONALARINING INVESTITSION-INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	47
Azizova Habiba Arslonovna	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA RAQAMLI DAVLAT XIZMATLARINI KO'RSATISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	56
Yusupova Dilbar Mirabidovna	
KARBOHOVYIE KREDITVYI V AGROPHOM SEKTOPE KAK INSTRUMENT RAZVITIYA ZELENOY EKONOMIKI UZBEKISTANA	61
Абдуллаева Зайнаб Руслановна	
BUXORO ZINDONI VA BOLO HOVUZ ANSAMBLI MISOLIDA TARIXIY OBIDALARNING BARQAROR TURISTIK SIG'IMI TAHLILI	66
Shodiyeva Moxichehra Shokir qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
SOLIQ TIZIMIDA SOLIQ RISKINI BAHOLASH USLUBIYOTI	73
Ravshanjon Azimovich	
O'ZBEKISTONDA UMUMIY O'RTA TA'LIM TIZIMI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA BUXORO VILOYATI TAHLILI	80
Davidxodjayev Oybek Obidovich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION KREDITLASHLASHNING AMALDAGI HOLATI VA ISTIQBOLLARI	85
Abdurashidova Mohidil Qodir qizi, Karimova A.	
IQTISODIYOTNI TRANSFORMATSIYALASH SHAROITIDA DXSH ASOSIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNI BAHOLASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI	91
Toxirov Jaxongir Maxmudjon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA UY-JOY QURILISHI VA IPOTEKA KREDITLASHNING O'ZARO BOG'LIQLIGI	96
Turopova Nigora Xolmurod qizi, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi	
ESG INTEGRATION AND GREEN FINANCIAL ANALYSIS: A NEW METHODOLOGICAL APPROACH TO CORPORATE FINANCIAL SUSTAINABILITY	100
Erkin Temirovich Shodiev	
THE CURRENT STATE OF DIGITALIZATION OF TOURISM IN UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ITS DEVELOPMENT	105
Bekmurodov Bakhtiyor Farkhodovich	
TA'LIM MUASSASALARINI MOLIVALASHTIRISHDA OPTIMALLASHTIRISH ZARURATI VA YO'NALISHLARI	113
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	

AHOLI ISTE'MOL MADANIYATI VA MILLIY IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI	118
Rustamov Sheraz Oblokulovich	
ISHLAB CHIQUARISH OMILLARINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: KOBБ-DOUGLAS MODEL	
ASOSIDA EKONOMETRIK TAHLIL	123
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
BARQAROR SHAHARSOZLIK RIVOJLANISHIGA ERISHISHDA QATTIQ CHIQUINDILARNI KOMPLEKS	
BOSHQARISH	129
Firas Halawani, Feruza Insavaliyeva	
СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РЕАЛИЗАЦИИ НА НАЦИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ КЛЮЧЕВЫХ	
МЕЖДУНАРОДНЫХ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ СОГЛАШЕНИЙ, СВЯЗАННЫХ С ТРАНСГРАНИЧНЫМ	
ЗАГРЯЗНЕНИЕМ, В УЗБЕКИСТАНЕ И СОСЕДНИХ СТРАНАХ.....	139
Шафикова Луиза, Ойбек Камилов	
ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА УЗБЕКИСТАНА: ОЦЕНКА ТЕКУЩЕГО УРОВНЯ И ПОТЕНЦИАЛА	
РОСТА	150
Омонтурдиева Диёра	
YER VA SUV RESURLARINI INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARISHDA DRONLARDAN	
FOYDALANISH.....	155
Matkarimov Mansur	
YASHIL INVESTITSIIYALAR BOZORI MEKANIZMINING DASTAKLARI	161
Ziyodullayeva Gulasal Akmal qizi	
СТРАТЕГИЯ ПРИВЛЕЧЕНИЯ И УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА ПОСРЕДСТВОМ HR-БРЕНДИНГА:	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПРАКТИКА РЕАЛИЗАЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	167
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
KAMBAG'ALLIKNI MONETAR VA KO'P O'LCHOVLI BAHOLASH METODOLOGIYASI ASOSIDA	
IQTISODIY O'SISH STRATEGIYALARINI KONSEPTUAL TAKOMILLASHTIRISH	173
Sotiboldiyev Asadbek Hasan o'g'li	
QURILISH SANOATIDA RESURS TEJAMKOR ISHLAB CHIQUARISH TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING	
USTUVOR YO'NALISHLARI.....	179
Utbasarov Doniyorjon Baxtiyorovich	
KICHIK BIZNESDA XIZMATLAR SOHASINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA	
RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI.....	188
Raximov Zafar Komilovich, Mamatazimov Jaloliddin Sherzod o'g'li	
MANAGING DIGITAL TRANSFORMATION IN PRIMARY HEALTHCARE: A SYSTEMATIC	
LITERATURE REVIEW	192
Ashurova Sitora Xusnitdin qizi	
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПРАВОВЫЕ ПРОБЕЛЫ В УПРАВЛЕНИИ ТРАНСГРАНИЧНЫМ	
ЗАГРЯЗНЕНИЕМ ВОД В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	197
Тиллахуджаев Аббосхон, Дилфуза Шакирова, Мухамедалиева Сайёра, Ойбек Камилов	
JAHON ME'MORIY MEROSIDAN TURIZMDA FOYDALANISH: DOLZARB MUAMMOLAR,	
ZAMONAVIY YECHIMLAR VA ISTIQBOLLI TAKLIFLAR.....	208
Qilichov Muhiddin Husniddin o'g'li	
IMPROVING SALES PROMOTION STRATEGIES FOR UZBEK EXPORTERS IN DEVELOPING	
FOREIGN MARKETS.....	217
Aziz Kurbanovich Abdullaev, Rustamova Madina Baxrom qizi	
ENVIRONMENTAL DEGRADATION AND CARBON EMISSION: INTERCONNECTED LINKS WITH	
ECONOMIC GROWTH IN POST-SOVIET.....	222
Rajabova Malika Nuriddin qizi	
NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISHGA OID ILMIY QARASHLAR	
VA YONDASHUVLAR	230
Qosimova Gulyar Axmatovna	

ТРАНСГРАНИЧНЫЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА НА ПРИМЕРЕ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН.....	236
Наурызбаев Алиакбар Рустамович	
ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ ЖИЗНИ И ИНДЕКСА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	239
Усманова Зумрад Исламовна	
KIMYO SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI MOLİYALASHTIRISHNI YANADA TAKOMILLASHTIRISH CHORALARI	242
Muxammadiyeva Munira Zaynabuddinovna	
QISHLOQ UY-JOY QURILISHIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEKANIZMLARINING AHAMIYATI	248
Xannarov Komiljon Karimovich	
TIBBIYOT MUASSASALARI FAOLIYATINI MUVOFIQLASHTIRISH VA VAZIFALAR TAQSIMOTI TAMOIYILLARI	253
Saidov Suhrob Shodmonovich	
HUDUDIIY IQTISODIY INTEGRATSIYA RIVOJLANISHINING XORIJIY TAJRIBASI VA MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARI UCHUN AHAMIYATI.....	257
Akbarova Kamola Akmaljonovna	
MOLIYAVIY TAHLIL AXBOROT BAZASINING KORXONA RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIRI	263
Karimov Eminjon Gapardjonovich	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY MEKANIZMLARI	270
Shermatov Axror Abdixakimovich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA ENERGIYA SAQLASH TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	275
Ergash Bobobekov	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIJORAT BANKLARIDA ISLOM MOLİYASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	281
Yo'ldoshev Jamshid Nu'monovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	285
Qurbonova Rahima Jamshedovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI ISH O'RINLARINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	290
Ibroximova Nafosat Abdusattor qizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	297
Raximov Zikrullo Soyibjon o'g'li	
RAQAMLI MUHITDA REKREATSION XIZMATLAR MARKETINGINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	302
Usmanova Zumrad Islamovna	
WAYS TO IMPROVE THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS	306
Iskhakova Sarvar Ayubovna, Amriyeva Shahzoda Shukhratovna	
BARQAROR TURIZMGA ERISHISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI	312
Baxtiyorov Javlon Fazliddin o'g'li	
MEVA MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHNING ZAMONAVIY TIZIMI	316
Yusufova Laylo G'ayrat qizi	

AHOLISI ZICH JOYLASHGAN HUDUDLARDA QISHLOQ JOYLARINING BARQAROR RIVOJLANISHI: NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLAR.....	325
Yusufjonov Jahongir Ilxomjon o'g'li	
СТРАТЕГИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ В ФИЛОСОФИИ СТОИЦИЗМА И СОВРЕМЕННОЙ ТЕОРИИ СТРАТЕГИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ВЗГЛЯДОВ МАРКА АВРЕЛИЯ И КОНЦЕПЦИИ СТРАТЕГИРОВАНИЯ ВЛАДИМИРА Л. КВИНТА.....	329
Норкулов Суннатбек Алишерович	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARINI MOLIYALASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	335
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich	
MAMLAKATIMIZDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA QULAY BIZNES MUHITINING TA'SIRI.....	341
Vahidova Gulhayyo Arzi qizi	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BANK KREDITLARI BILAN TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	347
Raxmanova Ilmira Rustamovna	
SAVDO KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MA'LUMOTLAR TAHLILI VA MAQSADLI MARKETINGDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	354
Toxirov Javlon Raximovich	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARNI TARKIBIY QISMLARI BO'YICHA BAHOLASHNING MUHIM OMILLARI.....	361
Arslonov U. U.	
RESURLAR TA'MINOTI TIZIMINING TASHKILIY-IQTISODIY XUSUSIYATLARI.....	367
Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi	
JAHON SAVDO TASHKILOTI TAMOYILLARI ASOSIDA SOLIQ SIYOSATINI MUVOFIQLASHTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI.....	373
Saitqulov Suxrob Shavkatovich	
TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARNING KREDIT QOBILIYATINI BAHOLASH UCHUN SKORING MODELIDA SUN'IY INTELEKTNÍ JORIY ETISHNING AHAMIYATI.....	380
Komiljon Karimov	
OLIY TA'LIM VA AMALIYOT TIZIMLARI INTEGRATSIYASI ASOSIDA KADRLAR TAYYORLASH MENEJMENTINI TAKOMILLASHTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI.....	386
Karimova Xurshida Raximovna	
QO'RIQLASH DEPARTAMENTIDA SOLIQ YUKLAMASINING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI VA UNI ICHKI MOLIYAVIY NAZORAT HAMDA AUDIT NUQTAYI NAZARDAN TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	390
Salimbayev Mirsohibjon Mirsodiq o'g'li	
ПОВЫШЕНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА И ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	396
Ли Марина Рудольфовна	
O'ZBEKISTONDA YER RESURLARINING AGRAR IQTISODIYOTGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH.....	402
Xoshimova Sevara Baxromovna	
FARMATSEVTIKA IMPORT KOMPANIYALARIDA REKLAMA SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH: "SHINING IMPEX" AJ MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	410
Alimxodjayeva Nargiza Elshodovna, Nurullayev Ilyosbek Xojiabdulla o'g'li	
HUDUDIY IQTISODIY O'SISHNI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	417
Turayev Baxtiyor Ergashevich	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA SANOATINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI VA SAMARADORLIKNI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	421
Qalandarova Gulshoda Nazirjon qizi	

QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA DAVLAT SUBSIDİYALARINING MOLIYAVIY NATIJALARGA TA'SIR KANALLARI VA ULARNI HISOBDA AKS ETTIRISH MASALALARI	427
Davronbek Matyakubovich Matkarimov, Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li	
O'ZGARUVCHILAR O'RTASIDAGI MUNOSABATLARNI REGRESSIYA MODELLARI ORQALI AMALIY TAHLILI	432
Sakiyeva Ozoda Batirovna, Xushvaqtova Dilfuza Ramazon qizi	
INSON KAPITALIGA YO'NALTIRILGAN INVESTITSİYALARNI MOLIYALASHTIRISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	437
Zayniddinov Aloviddin Zayniddin o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KRIPTO-AKTIVLAR AYLANMASINI RIVOJLANTIRISH HAMDA BOZOR MUNOSABATLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	444
Khakimov Bekzod Ilhomjonovich	
O'ZBEKISTONDA MADANIYAT VA SAN'AT TA'LIMI MUASSASALARINI DAVLAT TOMONIDAN MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	453
Atabayeva Yulduz Baxtiyar qizi	
ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ КАК ФАКТОР ПЕРЕХОДА К ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКЕ В УЗБЕКИСТАНЕ	457
Ким Елена Радионовна	
O'ZBEKISTONDA YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI BOSHQARUV SAMARADORLIGI: HOLAT, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	464
Abdurasulova Zarina Sayfiddin qizi	
STRATEGIC MARKETING CAPABILITIES AND ENTERPRISE COMPETITIVENESS IN DIGITAL PLATFORM ECOSYSTEMS: A CONCEPTUAL SMPC MODEL FOR EMERGING MARKETS	471
Bakhtiyor Ruziev Eshmuminovich	
ВЗАИМОСВЯЗЬ УРОВНЯ ЖИЗНИ И ИНДЕКСА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	477
Усманова Зумрад Исламовна	
UGLEROD CHIQINDILARINI KAMAYTIRISHDA YASHIL INVESTITSİYALAR AHAMIYATINING NAZARIY ASOSLARI.....	480
Jumaniyozov Feruzbek Dilshod o'g'li, Niyozmetov Doniyor Rejabbayevich, Majidov Jamoladdin Komoliddinovich	
MEHMONXONA XO'JALIGI SUBEKTARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	485
Gulomqodirova Ma'muraxon Saydumarxon qizi	
QISHLOQ MANZILGOHLARINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING MOHIYATI VA NAZARIY JIHATLARI	492
Xusanova Sevara Shavkat qizi	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION-INVESTITSION BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	499
Raxmatillo Mirolimovich Egamov	
MOLIYAVIY HISOBOTNING KOMPILYATSIYASI BO'YICHA TOPSHIRIQLARNI BAJARISH TARTIBI.....	503
A.Z.Avlokulov	
ERKIN IQTISODIY ZONALARNING MOHIYATI, TASNIFLASH MEZONLARI VA SHAKLLARI	507
Ibragimov Aziz Turayevich	
IJTIMOY OMILLAR ASOSIDA BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING AFZALLIKLARI.....	514
Isroilov Xurshidbek Rustambek o'g'li	
AVTOTRANSPORT XIZMATLARINI KO'RSATUVCHI KORXONALAR FAOLIYATI HAMDA ULARDA SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	521
Raximov Azamat Hamroqulovich	

KO'P QAVATLI UY-JOY OBYEKTлари LOYIHASINI AMALGA OSHIRISHDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	525
Xikmatov Xakimxon Xamzaevich, Xalilov Nimatillo, Fattoyev Orzujon Xudoyqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	530
Djumaniyazova Shaxnoza G'afurdjanovna	
MINTAQA SHAHARLARIDA SANOAT ISHLAB CHIQRISH DARAJASI TAHLILI.....	535
Ne'matov Ne'matulla Erkinboyevich	
СТРАТЕГИЧЕСКИЙ МАРКЕТИНГ В ЭПОХУ ЦИФРОВИЗАЦИИ: КАК СОЦИАЛЬНЫЕ СЕТИ ФОРМИРУЮТ ПОВЕДЕНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ.....	539
Убайдуллоева Сабрина Кодыровна	
NAVOIY VILOYATIDA MEHNAT RESURLARIDAN FOYDALANISH HOLATINING IQTISODIY TAHLILI.....	545
O'roqov Mamurali Odil o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH VOSITASI SIFATIDA.....	551
Ramazonov Zafar Ulug'bekovich	
O'ZBEKISTON VILOYATLARIDA TURISTIK XIZMATLAR EKSPORTINING BARQAROR DIVERSIFIKATSIYASI: HUDUDIY KONSENTRATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH TENDENSIYALARI TAHLILI.....	555
Sayfullayeva Madina Sirojiddinovna	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI KREDITLASH MODELLARI VA ULARNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	565
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich	
JAHON IQTISODIYOTI GLOBALLASHUVINING HARAKATLANTIRUVCHI OMILLARI, BELGILARI VA SHAKLLARI.....	575
Abdullayeva Zulfiya Izzatovna	
DAVLAT MOLIVAVIY BOSHQARUVIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: SUN'IY INTELLEKT VA BLOKCHEYN TEKNOLOGIYALARINING QO'LLANILISHI.....	579
Tilabov Nasrulla Tashmurotovich, Kustanbaeva Jansaya Marat qizi	
JAHON AMALIYOTIDA YASHIL XIZMATLAR KONSEPSIYASINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI, YO'NALISHLARI VA LOKALLASHAYOTGAN INSTITUTSIONAL ASOSLARI.....	584
Y.M. Xalikov	
MILLIY IQTISODIYOTDA SAMARALI RAQOBAT.....	591
Karimova Iroda Abdusattarovna	
MEHMONXONALARDA SUV VA ENERGIYA RESURLARINI BARQAROR BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY JIHATLARI.....	598
Abbosova Sabina Hasan qizi	
KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI OPTIMALLASHTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	604
Mirzayev Ozod Furkatovich	
PAXTA SANOATINI CHUQUR QAYTA ISHLASH ASOSIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH.....	611
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
РАЗВИТИЕ УРБАНИЗАЦИИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ.....	615
Салимова Юлдуз Исаковна	
UY-JOY FONDI BOSHQARUVINING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	624
Aminova Naima Umar qizi	
STRATEGIC HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES.....	628
Sultonboyeva Munira Bahodirovna, Sultanova Kamila Muktorali Kizi	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNING AHAMIYATI.....	636
Mullabayev Murod Farxodjonovich	
THE ROLE OF THE UZBEK LANGUAGE IN THE DIGITAL AGE.....	641
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA BOSHQARUV USULLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	646
Mahmudov Sunnatjon Abdujabbor o'g'li	
RAQOBATBARDOSHLIKNI SHAKLLANTIRISH SHAROITIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	651
Kosbatirov Anvar Nurgaliyevich	
YASHIL LOYIHALARNI MOLIALASHTIRISHDA XALQARO MOLIIYA INSTITUTLARINING ROLI VA ISTIQBOLLARI	657
Yakubova Samira Sabitdjanovna	
O'ZBEKISTONDA BANK AUDITI VA INVESTITSION FAOLLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	660
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich, Muhammadjonova Iroda Bahodir qizi	
CORPORATE GOVERNANCE QUALITY, FOREIGN DIRECT INVESTMENT, AND ECONOMIC GROWTH: A PANEL ECONOMETRIC ANALYSIS OF CENTRAL ASIAN COUNTRIES (2003–2024)	664
Yusufjon Po'latov	
AGRAR MAHSULOTLARNI QAYTA ISHLASH SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	
Sheraliyev Axror Sodiqovich, Ne'matov Javohir Zoxidjon o'g'li	
GANDBOL BILAN SHUG'ULLANUVCHI CHIZIQ O'YINCHISINI O'YIN JARAYONIDAGI TEXNIK-TAKTIK TAYYORGARLIGINI MAXSUS MASHQLAR ORQALI OSHIRISH SAMARADORLIGI.....	677
R.O. Obloberdiyeva	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI TO'LOV QOBILİYATI VA MOLIIYAVIY BARQARORLIGINING IQTISODIY MOHIYATI VA XUSUSIYATLARI	683
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING TO'LOV QOBILİYATLARINI OSHIRISH MEKANIZMLARI VA UNING NAZARIY JIHA TLARI	689
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich, Ishbekova Lobar Yunusxonovna	
QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING EKONOMETRIK MODELLARI.....	694
Kenjayev Toshbolta Aminovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MILLIY TO'LOV INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH.....	702
Ismailova Nasiba Komildjanovna	
КЭРРИ-ТРЕЙД В ЭПОХУ ГЕОПОЛИТИЧЕСКИХ ШОКОВ: УРОКИ БЛИЖНЕВОСТОЧНОГО КОНФЛИКТА	708
Сулейманов Ильнур Радикович	
O'ZBEKISTONDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA RESIRKULYATSION AKVAKULTURA TIZIMLARINING (RAS) STRATEGIK AHAMIYATI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI	715
Nazokat G'ulomova	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	719
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ALOQA XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA METODOLOGIK ASOSLARI	724
Xazratov Abror Panjiyevich	
AUDITORLIK DALILLARI VA ULARNI HUIJATLASHTIRISH JARAYONINING MUHIM JIHA TLARI.....	730
G'aniev Z.U.	
ПОВЫШЕНИЕ ПОРОГА ПЕРЕХОДА НА НДС КАК НАЛОГОВЫЙ ИНСТРУМЕНТ СТИМУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ МАЛОГО БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ	736
Буранова Лола Вахобовна	
Садиков Искандар Гайратович	

IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	744
Turgunbayev Utkir Begimovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDITNING IQTISODIY MOHIYATI, MAQSADI VA INSTITUTSIONAL O'RNI	749
Saitmuratov Saitmuarat Masharip o'g'li	
KELAJAK STRATEGIYASI INNOVATSION HR-SIYOSATLAR VA YOSH KADRLAR BILAN ISHLASHNING KONSEPTUAL MODELII	755
Abiyev Jahongir Ne'matovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA ICHKI AUDIT O'TKAZISH JARAYONINING USLUBIY TAHLILI	761
Saitmuratov Saitmurat Masharip o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	767
Ashurov Furkatjon Shuxratovich	
ОПЫТ ВЕДУЩИХ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН В НАЛОГООБЛОЖЕНИИ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ.....	771
Курбанов Рустам Раджапович	
FOND BOZORI ORQALI XUSUSIYLASHTIRISH: POLSHA TAJRIBASI, O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	775
Chinulov Qahramon Ravshanovich	
SAMARQAND QISHLOQLARIDA "OILAVIY MEHMON UYLARI" (GUEST HOUSES) VA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI: ISHCHI KUCHI VA KAPITAL NAZARIY TAHLILI.....	781
Ozoda Pardayeva	
YASHIL INNOVATSIYALARNING O'ZBEKISTONDAGI IQTISODIY ROLI	787
Mamatsoliyev Muhammadjon	
SUV TANQISLIGI SHAROITIDA SOHANI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARISH (XORIJ TAJRIBASI).....	793
Akbarova Shaxnoza Yakub qizi	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA ASALARICHILIK TARMOG'INI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	797
Farmanov Jonibek Ziyadullayevich	

IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA ASALARICHILIK TARMOG'INI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Farmanov Jonibek Ziyadullayevich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

“Iqtisodiyot” kafedrası dotsenti, i.f.f.d. (PhD),

Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi

E-mail: jonibek414@mail.ru

Annotatsiya: Mazkur tadqiqot O'zbekiston Respublikasida asalarichilik sanoatining hozirgi rivojlanish darajasi va unga ta'sir etuvchi omillarni tahlil qilishga qaratilgan. Tadqiqot doirasida iqlim o'zgarishi, davlat siyosati, iqtisodiy sharoitlar hamda innovatsion texnologiyalarning asalarichilik tarmog'iga ta'siri o'rganildi. Shuningdek, mavjud muammolar va ularning yechimiga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, sohani yanada rivojlantirish uchun davlat tomonidan moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish, ekologik barqarorlikni ta'minlash va ilg'or texnologiyalarni keng joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqola asalarichilikning mamlakat iqtisodiyoti va qishloq xo'jaligidagi strategik o'rnini yoritib berish bilan birga, tarmoqning samaradorligini oshirish bo'yicha aniq ilmiy asoslangan takliflarni ilgari suradi.

Kalit so'zlar: asalarichilik, iqlim o'zgarishi, davlat qo'llab-quvvatlashi, iqtisodiy barqarorlik, innovatsion texnologiyalar, ekologik omillar, qishloq xo'jaligi, O'zbekiston.

Abstract: This study is aimed at analyzing the current level of development of the beekeeping industry in the Republic of Uzbekistan and the factors affecting it. The impact of climate change, state policy, economic conditions and innovative technologies on the beekeeping industry was studied as part of the research. Also, existing problems and recommendations aimed at their solution were developed. The results of the research show that for the further development of the industry, it is important to improve the system of financial support from the state, to ensure environmental stability, and to widely introduce advanced technologies. This article sheds light on the strategic position of beekeeping in the country's economy and agriculture, and puts forward concrete scientifically based proposals for increasing the efficiency of the sector.

Keywords: beekeeping, climate change, state support, economic stability, innovative technologies, environmental factors, agriculture, Uzbekistan.

Аннотация: Данное исследование направлено на анализ современного уровня развития отрасли пчеловодства в Республике Узбекистан и факторов, влияющих на него. В рамках исследования изучалось влияние изменения климата, государственной политики, экономических условий и инновационных технологий на отрасль пчеловодства. Также были разработаны существующие проблемы и рекомендации, направленные на их решение. Результаты исследования показывают, что для дальнейшего развития отрасли важно совершенствовать систему финансовой поддержки со стороны государства, обеспечивать экологическую стабильность, широко внедрять передовые технологии. В данной статье освещено стратегическое положение пчеловодства в экономике и сельском хозяйстве страны, а также выдвинуты конкретные научно обоснованные предложения по повышению эффективности отрасли.

Ключевые слова: пчеловодство, изменение климата, государственная поддержка, экономическая стабильность, инновационные технологии, факторы окружающей среды, сельское хозяйство, Узбекистан.

KIRISH

Asalarichilik – qishloq xo'jaligining muhim tarmoqlaridan biri bo'lib, nafaqat iqtisodiy jihatdan foyda keltiradi, balki ekotizimning muvozanatini saqlashda ham muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston hududida ushbu sohaning rivojlanishi uzoq tarixga ega bo'lsa-da, so'nggi yillarda iqlim o'zgarishlari asalarichilikka sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Havo haroratining oshishi, yog'ingarchilik rejimining o'zgarishi va qurg'oqchilik kabi omillar asarlari oilalarining yashovchanligi va mahsuldorligiga muayyan darajada ta'sir ko'rsatmoqda.

Shu bilan birga, O'zbekistonda davlat tomonidan asalarichilikni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan turli dasturlar va tashabbuslar amalga oshirilmoqda. Biroq, mavjud chora-tadbirlarning samaradorligi va ularning real natijalari to'liq o'rganilmagan. Bu esa sohaga oid siyosatning yanada takomillashtirilishini talab etadi.

Ushbu maqolada iqlim o'zgarishi sharoitida asalarichilik tarmog'ini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash yo'nalishlari tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy savoli quyidagicha shakllanadi: O'zbekiston sharoitida iqlim o'zgarishi asalarichilik tarmog'iga qanday ta'sir ko'rsatmoqda va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligi qanday oshirilishi mumkin?

Mavzuga doir avvalgi tadqiqotlar asalarichilik sohasining iqtisodiy va ekologik jihatlarini tahlil qilgan bo'lsa-da, aynan iqlim o'zgarishi va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligi masalasi kam tadqiq qilingan. Shu sababli, ushbu maqola mavjud bo'shliqlarni to'ldirishga va sohaga oid aniq tavsiyalar ishlab chiqishga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Asalarichilik tarmog'ini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash evolyutsiyasi, ayniqsa, iqlim o'zgarishi sharoitida yillar davomida sezilarli o'zgarishlarga guvoh bo'ldi. Dastlabki tadqiqotlar asalarilar salomatligi va qishloq xo'jaligi mahsuldorligi o'rtasidagi muhim aloqani ta'kidlab, asalarilar populyatsiyasining iqlim o'zgarishiga zaifligini ta'kidladi (Natali A Rayt, 2024). Ushbu poydevor asalarilar populyatsiyasiga iqlim o'zgaruvchanligi ta'sirini yumshatish uchun davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash choralari zarurligini o'rganadigan keyingi tadqiqotlar uchun asos yaratdi (Margarita Sergeevna Tatsenko, 2024).

Tushunish chuqurlashgani sari, olimlar asalarichilik sohasini rivojlantirishga qaratilgan turli siyosat va dasturlarga e'tiborni tobora ko'proq qaratishdi. Moliyaviy ajratish bo'yicha tekshiruvlar shuni ko'rsatdiki, asalarilarning ekologik va iqtisodiy ahamiyati tobora ortib borayotgan e'tirofga javoban davlat yordami asta-sekin o'sib bormoqda (Ayça Nur Shahin Demirel, 2024). Xususan, tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, asalarilar soni sezilarli darajada kamayganidan keyin boshlangan dasturlar asalarichilarga moliyaviy yordamni kuchaytirishga olib keldi, bu qishloq xo'jaligi barqarorligiga oid hukumat ustuvorliklarining o'zgarishini aks ettiradi (Stefani A Grover va boshq., 2024).

So'nggi adabiyotlarda iqlim o'zgarishining qishloq xo'jaligi amaliyotlari bilan murakkab o'zaro bog'liqligi ta'kidlanib, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash rivojlanayotgan ekologik muammolarga moslashishi kerakligi ta'kidlangan (Susan M Hester va boshq., 2024). Ushbu tahlillar davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan tashabbuslar, xususan, ta'lim va texnologik innovatsiyalar orqali asalarichilik barqarorligiga bevosita hissa qo'shgan muvaffaqiyatli misollarni ko'rsatdi (Dragana Djordjević va boshq., 2024).

Bundan tashqari, tanqidiy baholashlar asalarichilikning uzoq muddatli hayotiylikni ko'rib chiqadigan yanada integratsiyalashgan yondashuvlarni talab qildi va kelajakdagi siyosatlarni asalarichilarni bevosita qo'llab-quvvatlash bilan bir qatorda kengroq ekologik strategiyalarni ham o'z ichiga olishi kerakligini ko'rsatdi (Iqbal S va boshq., 2024) (Sabrina T Howell, 2024). Ilmiy munozaralar davom etar ekan, hukumat siyosati doirasida iqlim o'zgarishini yumshatishga urg'u muhim bo'lib qolmoqda, bu doimiy tadqiqotlar va moslashuvchan boshqaruv strategiyalari zarurligini ta'kidlaydi (Chen Y va boshq., 2024) (Jan-Fransua Guégan va boshq., 2024).

Iqlim o'zgarishi sharoitida asalarichilik sohasini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash dinamikasini o'rganish adabiyotda bir-biriga bog'liq bo'lgan bir nechta mavzularni aniqlaydi. Asosiy e'tibor iqlim o'zgarishining qishloq xo'jaligiga, xususan, asalarichilik kabi nozik tarmoqlarga ta'sirini yumshatishda hukumat siyosatining muhim rolga qaratiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, davlatning samarali aralashuvi fermerlarning moslashish strategiyasini kuchaytirishi mumkin, bu esa atrof-muhitning o'zgarishiga chidamliligini oshirishga olib keladi (Natali A Rayt, 2024).

Bundan tashqari, turli olimlar moliyaviy yordamni asalarichilar uchun ta'lim dasturlari bilan birlashtirgan integratsiyalashgan qo'llab-quvvatlash tizimlarining muhimligini ta'kidlaydilar (Margarita Sergeevna Tatsenko, 2024) (Ayça Nur Shahin Demirel, 2024). Bunday ko'p qirrali yondashuvlar nafaqat darhol iqtisodiy yordam beradi, balki asalarichilarni o'zgaruvchan iqlim sharoitlariga moslashish uchun bilimlar bilan jihozlash orqali uzoq muddatli barqarorlikni oshiradi. Davlat-xususiy sheriklikning roli tez-tez ta'kidlanadi, bu hamkorlikdagi tarmoqlar innovatsiyalar va resurslarni almashishni rag'batlantirishi, asalarichilikni yanada barqaror sanoat sifatida joylashtirishi mumkinligini ko'rsatadi (Stephanie A Grover va boshq., 2024) (Susan M Hester va boshq., 2024).

Yana bir muhim mavzu ilmiy tadqiqotlarni siyosatni shakllantirishga kiritish zarurati atrofida. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, iqlim o'zgarishi natijasida changlatuvchilarning sog'lig'iga ta'sir qiladigan noyob muammolarni samarali hal qilish uchun davlat yordami so'nggi ekologik tadqiqotlar orqali xabardor qilinishi kerak (Dragana Dorđević va boshq., 2024) (Iqbal S va boshq., 2024). Bundan tashqari, adabiyotlar muayyan mintaqaviy muammolarga davlat yordamini moslashtirish uchun mahalliy asalarichilik amaliyoti bo'yicha keng qamrovli ma'lumotlarni to'plash zarurligini ta'kidlaydi (Sabrina T Howell, 2024) (Chen Y va boshq., 2024). Oxir oqibat, ushbu mavzular iqlim o'zgarishi sharoitida asalarichilikning kelajagi uchun muhim elementlar sifatida hamkorlik va xabardor siyosatni ta'kidlab, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning samarali bo'lishi uchun zarur bo'lgan ko'p qirrali yondashuvlar bo'yicha aniq konsensusni ko'rsatadi (Jan-Fransua Guégan va boshq., 2024).

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqot iqlim o'zgarishining asalarichilikka ta'sirini va davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligini baholashga qaratilgan. Tadqiqot sifat va miqdoriy yondashuvlarni birlashtirgan holda olib borildi.

Birinchidan, adabiyotlar tahlili orqali iqlim o'zgarishining asalarichilik sohasiga ta'siri va mavjud davlat siyosatlari o'rganildi. Bu bosqichda ilmiy maqolalar, hukumat hujjatlari va xalqaro tashkilotlarning hisobotlari tahlil qilindi. Shu orqali iqlim o'zgarishining asalarilarga ta'siri, davlat tomonidan amalga oshirilayotgan choralar va ularning natijalari bo'yicha chuqur ilmiy xulosalar chiqarildi.

Ikkinchidan, empirik ma'lumotlarni to'plash maqsadida so'rovnomalar va intervyular o'tkazildi. Tadqiqot doirasida asalarichilik bilan shug'ullanayotgan fermerlar, mutaxassislar va davlat vakillari bilan suhbatlar tashkil qilindi. So'rovnomalar yordamida fermerlarning iqlim o'zgarishiga bo'lgan munosabati va davlat yordamidan foydalanish tajribasi o'rganildi. Ushbu bosqichda bevosita dalillarga asoslangan ma'lumotlar yig'ilib, respondentlarning tajribalariga tayanilgan holda real vaziyat tahlil qilindi.

Uchinchidan, statistik tahlil usullari qo'llanildi. So'rovnomalardan olingan natijalar statistik dasturlar yordamida tahlil qilinib, tendensiyalar va bog'liqliklar aniqlab berildi. Natijalar diagrammalar va jadvallar shaklida ifodalandi. Ushbu bosqich iqlim o'zgarishi va davlat yordamining samaradorligi o'rtasidagi bog'liqlikni aniq ko'rsatib berishga yordam berdi.

Shuningdek, taqqoslash va tahliliy yondashuv metodlari ham qo'llanildi. O'zbekiston asalarichilik sohasidagi davlat qo'llab-quvvatlash mexanizmlari boshqa davlatlardagi tajribalar bilan taqqoslandi. Bu esa mavjud dasturlarni yaxshilash va yangi strategiyalar ishlab chiqishda asos bo'lib xizmat qildi.

Tadqiqotning ushbu metodologik yondashuvi orqali O'zbekistonda asalarichilik tarmog'iga iqlim o'zgarishi ta'sirining ko'lamini aniqlash va davlat tomonidan amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarning samaradorligini baholash imkonini yaratildi. Bundan tashqari, tadqiqot natijalari asosida sohaga oid strategik taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Iqlim o'zgarishining kuchayib borayotgan bosimi asalarichilik sanoati oldida turgan muammolarni yanada kuchaytirdi, bu esa asalarichilik faoliyatining barqarorligi va barqarorligini ta'minlash uchun mustahkam davlat qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini talab qiladi. Ushbu tadqiqot doirasida turli davlat tashabbuslari samaradorligini har tomonlama baholash ularning asalarilar populyatsiyasiga va demak, qishloq xo'jaligi mahsuldorligiga ta'siri haqida muhim tushunchalarni ochib berdi. Asosiy topilmalar shuni ko'rsatadiki, moliyaviy yordam, ta'lim va texnologik resurslarni taklif qiluvchi davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan dasturlar iqlim o'zgaruvchanligi sharoitida asalarichilarning moslashish qobiliyatini sezilarli darajada yaxshilagan. Xususan, ushbu qo'llab-quvvatlovchi tuzilmalarning to'g'ridan-to'g'ri natijasi sifatida asal ishlab chiqarishning ko'payishi va changlatuvchilarning sog'lig'ining yaxshilanishini ko'rsatadigan amaliy faoliyatda ijobiy o'zgarishlar kuzatildi [1]. Bundan tashqari, ushbu tadqiqot biologik xilma-xillikni targ'ib qilish va yashash muhitini saqlashga qaratilgan tadbirlar asalarilar populyatsiyasi dinamikasiga ijobiy ta'sir ko'rsatdi va asalarichilikni saqlab qolishda atrof-muhit omillarining muhimligini ta'kidlaydigan oldingi adabiyotlardan olingan xulosalarni mustahkamladi [2], [3]. Qiyosiy tahlil shuni ko'rsatadiki, ba'zi topilmalar integratsiyalashgan qo'llab-quvvatlash tizimlari zarurligini ko'rsatadigan o'rnatilgan tadqiqotlar bilan mos kelsa-da, turli iqlimlarda asalarichilar duch keladigan muayyan mintaqaviy muammolarni hal qilishda kamchiliklar saqlanib qolmoqda [4], [5]. Misol uchun, yaqinda o'tkazilgan tadqiqotlar asalarichilik faoliyatining o'ziga xos ekologik sharoitlariga moslashtirilgan mahalliy davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash dasturlarining muhim rolini ta'kidladi, bu tadqiqot natijalari bilan ta'kidlangan [6], [7]. Akademik nuqtai nazardan, ushbu topilmalar iqlim o'zgarishidan ta'sirlangan qishloq xo'jaligi tarmoqlari o'rtasida barqarorlikni oshirishga ustuvor ahamiyat beradigan davlatning maqsadli aralashuvi yondashuvlarini

qo'llab-quvvatlovchi adabiyotlarning ko'payishiga yordam beradi [8]. Amalda, siyosatchilar uchun chuqur ta'sirlar mavjud bo'lib, samarali davlat qo'llab-quvvatlash dasturlari nafaqat asalarichilik tarmog'ining operatsion samaradorligini oshirish, balki kengroq qishloq xo'jaligi tizimlarini iqlim o'zgarishlari bilan bog'liq xavflarga qarshi mustahkamlashni taklif qiladi, bu asalarichilar uchun yaxshilangan iqtisodiy natijalardan dalolat beradi [9], [10]. Shunday qilib, dalillar iqlim o'zgarishi [11] kuchayib borayotgan muammolar sharoitida barqaror qishloq xo'jaligi amaliyotini targ'ib qilishda muhim strategiya sifatida keng qamrovli qo'llab-quvvatlash tizimini amalga oshirish uchun asosli xulosaga kelish imkonini beradi. Ushbu tadqiqot asalarichilik sektorida barqarorlik va barqarorlikni oshirish, pirovardida oziq-ovqat xavfsizligi va ekologik muvozanatni ta'minlashga hissa qo'shish uchun innovatsiyalar va davlat qo'llab-quvvatlash tashabbuslarini moslashtirishni davom ettirish muhimligini ta'kidlaydi. Bundan tashqari, u samarali tadbirlardan olingan saboqlarni global miqyosda qishloq xo'jaligini qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining umumiy samaradorligini oshirishga qaratilgan kelajakdagi siyosatlariga integratsiyalashuvini talab qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, iqlim o'zgarishi asalarichilik tarmog'iga bevosita va bilvosita ta'sir ko'rsatmoqda. Natijalarning avvalgi tadqiqotlar bilan solishtirilishi shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda bu muammo xalqaro tajribalarga o'xshash holda yuzaga kelmoqda. Misol uchun, Yevropa va AQShda o'tkazilgan tadqiqotlar ham iqlim o'zgarishi asalarichilikni qiyinlashtirayotganini tasdiqlaydi.

Davlat tomonidan amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar ayrim jihatdan samarali bo'lsa-da, hali ham muammolar mavjud. Subsidialar va kreditlar olishdagi ma'muriy tartib-taomillarning murakkabligi innovatsion texnologiyalarni joriy etish imkoniyatlarini cheklamoqda. Shu sababli, davlat qo'llab-quvvatlash tizimini soddalashtirish va ilmiy yondashuvlarni kengaytirish talab etiladi.

Shuningdek, kelajakda iqlim o'zgarishining ta'sirini kamaytirish uchun adaptiv choralar ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan, iqlimga mos keluvchi o'simlik turlarini joriy etish va asalarilar yashash sharoitlarini yaxshilash uchun yangi strategiyalarni amalga oshirish lozim.

Natijalar asosida quyidagi tavsiyalar berilishi mumkin:

- Ilmiy tadqiqotlarni kengaytirish
- Fermerlar uchun moliyaviy yordam olish jarayonlarini soddalashtirish
- Asalarichilik uchun maxsus ekologik dasturlar ishlab chiqish

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, iqlim o'zgarishi O'zbekistonda asalarichilik tarmog'iga sezilarli darajada ta'sir ko'rsatmoqda. Haroratning oshishi, yog'ingarchilik rejimining o'zgarishi va qurg'oqchilik natijasida asalari oilalarining yashovchanligi va mahsuldorligi kamaymoqda. Ayniqsa, o'simliklarning gullash davridagi o'zgarishlar asalari ozuqa bazasiga muayyan darajada ta'sir ko'rsatmoqda.

Davlat tomonidan sohani qo'llab-quvvatlashga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilayotgan bo'lsa-da, ularning amaliy samaradorligini yanada oshirish zarurati mavjud. Tadqiqot natijalari asalarichilik xo'jaliklarida quyidagi ustuvor yo'nalishlarda takomillashtirish ishlarini kuchaytirish maqsadga muvofiqligini ko'rsatdi:

1. Moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish – davlat subsidialari va imtiyozli kreditlardan foydalanish tartib-taomillarini soddalashtirish, asalarichilar uchun axborot-maslahat xizmatlarini kengaytirish soha subyektlarining moliyaviy imkoniyatlardan samarali foydalanishiga xizmat qiladi.

2. Ilmiy tadqiqotlar va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirish – iqlim o'zgarishi sharoitida asalarichilikni moslashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar, zamonaviy texnologiyalar va amaliy usullarni joriy etish soha barqarorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

3. Asalari ozuqa bazasini mustahkamlash – asal beruvchi o'simliklar maydonlarini kengaytirish, mavsumiy o'zgarishlarga mos agrotexnik tadbirlarni qo'llash hamda hududiy ozuqa resurslaridan oqilona foydalanish asalari oilalarining mahsuldorligi va yashovchanligini saqlab qolishga yordam beradi.

Tadqiqot natijalariga asosan, quyidagi strategik tavsiyalar ishlab chiqildi:

- Iqlim o'zgarishiga moslashish strategiyasini ishlab chiqish – asalarichilik xo'jaliklari uchun moslashuv mexanizmlarini joriy etish va ularga ilmiy-texnik ko'mak berish.
- Davlat qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish – subsidialar va kreditlar olish jarayonini soddalashtirish va moliyaviy yordam dasturlarining samaradorligini oshirish.
- Innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish – asalarichilikda zamonaviy ilmiy usullar va texnologiyalarni joriy etish orqali iqlim o'zgarishining salbiy ta'sirini kamaytirish.
- O'simliklarni tiklash va agroekologik choralar ko'rish – asalarilar uchun ozuqa bazasini kengaytirish maqsadida iqlimga chidamli o'simlik turlarini ekish dasturlarini rivojlantirish.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda asalarichilikni barqaror rivojlantirish uchun kompleks yondashuv talab etiladi. Mavjud muammolarni hal qilish orqali asalarichilikning nafaqat iqtisodiy, balki ekologik ahamiyatini oshirish ham mumkin. Kelgusida ushbu mavzu bo'yicha yanada chuqur tadqiqotlar olib borish va davlat siyosatining samaradorligini oshirish uchun yangi mexanizmlar ishlab chiqish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 16-oktyabrdagi "Respublikamizda asalarichilik tarmog'ini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3327-son qarori. <https://lex.uz/en/docs/-3380814>
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2023-yil 12-iyundagi "Asalarichilik tarmog'ini qo'llab-quvvatlash va qishloq xo'jaligi ekinlarini asalari bilan changlatishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 239-son qarori. <https://lex.uz/docs/-6490369>
3. FAO. Global Action on Pollination Services for Sustainable Agriculture. Food and Agriculture Organization of the United Nations.
4. FAO. Potential Effects of Climate Change on Crop Pollination. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.
5. IPBES. The Assessment Report on Pollinators, Pollination and Food Production. Bonn: Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, 2016.
6. Demirel, A. N. S. Investigating the impact of climate variables on the organic honey yield in Turkey using XGBoost machine learning // Journal of the Science of Food and Agriculture. – 2025. – Vol. 105. – P. 84–92. DOI: 10.1002/jsfa.13806.
7. Iqbal, S., Zhuo, Z., Ali, H., Xu, D., Niaz, Y., Shah, A. N., Almoallim, H. S. et al. Exploring the synergistic toxicity of synthetic pesticides and their impact on development and behavior of Honeybee (*Apis mellifera* L.) // Emirates Journal of Food and Agriculture. – 2024. – Vol. 36. – P. 1–7. DOI: 10.3897/ejfa.2024.122884.
8. Howell, S. T. Government Intervention in Innovation // Annual Review of Financial Economics. – 2024. DOI: 10.1146/annurev-financial-082123-105722.
9. Farmanov, J. Ukrainian experience in developing the beekeeping network in our country // European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies. – 2022. – Vol. 2. – No. 09. – P. 66–69.
10. Farmanov, J. Asalarilar va iqlim o'zgarishi: barqaror asalarichilikka yangi yondashuvlar // Ekonomika i sotsium. – 2023. – № 11(114)-1. – B. 1066–1070.
11. Farmanov, J. Asalarichilikda raqamli inqilob: innovatsiyalar uchun samarali subsidiyalar // Ekonomika i sotsium. – 2023. – № 11(114)-1. – B. 1071–1077.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 5 (3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>